

Çin sınıai gücünü askeri kuvvete çevirebilir mi?

Amerikan imalat sanayisinin, 20. yüzyıl başlarken Dünyanın daha önceki atölyesi olan Britanya'yı geçtikten sonra ciddi bir rakibi yoktu. A.B.D., II. Dünya Savaşındaki zaferini ve izleyen hegemonyasını imalat bazına borçluydu. Ama bugün birçok araştırma kurumları, Çin'in adım adım Dünyanın bir numaralı sanayi kuvveti olarak A.B.D.'nin yerine geçtiği sonucuna varıyor. Soru bu değişimin askeri dengeye etkisinin ne olacağıdır. A.B.D. daha önceki bir numaralı güç Biritanya'nın modelini izleyip sınıai üstünlüğüyle birlikte askeri üstünlüğünü de mi yitirecek? Çin, A.B.D. örneğini izleyip askeri kuvvetini sınıai gücüne uyacak biçimde takviye edebilecek mi?

The Center for a New American Security'den Abraham Denmark, 15 Mart'ta Foreign Policy dergisine yazarak bu soruya kendi yanıtını verdi. Denmark A.B.D.'nin askeri gücünün geleceği konusunda kötümser olmak için bir neden bulunmadığına inanıyor. Üç neden veriyor:

Birinci olarak, A.B.D.'nin savaş zamanında olaganüstü bir sınıai gücünü hareketlendirme yeteneği var. İkinci Dünya Savaşında A.B.D. sivil sanayilerini askeri tedarik üretimine devasa ölçekte, şaşırtıcı sonuçlarla döndürebildi.

İkinci olarak, savaş tarzı 21. yüzyılda -kitlesel mekanize orduların çarpıştığı ve sınıai gücün belirleyici etmen olduğu bir devir olan- 20. yüzyıldakinden çok farklıdır. Bugünkü muharebe meydanlarında belirleyici etmen, kitlesel olarak üretilmiş silahlar değil, hız, çeviklik, eşgüdüm ve isabetliliklerdir. Amerikan askeriyesinin rakiplerini geçip onlara üstün geldiği alanlar tam da bunlardır. Ve A.B.D.'nin öngörülebilir gelecekte bu öncülüğü yitireceğine ilişkin hiçbir ihtimal gözüküyor.

Üçüncü olarak, Çin'in savunma sanayisinin nitelik ve teknoloji bakımından gelişmesine karşın, hali hazırda çok geri kalmıştır ve yakın gelecekte A.B.D.'yi geçemeyecek. Bu arada Çin'in askeriyesi kalitedeki açığını nicelikle kapatamayacaktır.

Abraham Denmark'ın bakış açısı yaygın destek buluyor ama bunda itiraz edilecek yanlar bulmanın o kadar da zor olmadığına inanıyorum. Aşağıda itirazlardan bazılarını nokta nokta

inceleyeceğim.

Birinci olarak, A.B.D. II. dünya savaşında sivil sanayisini askeri kullanıma hızla döndürebildi ama aynıısının bugün de olacağı doğru değil. İkinci Dünya Savaşının arifesinde Dünyanın fabrikası olan Amerika üretim kapasitesi etkin talebi aştığı için iktisadi zorluklarla yüz yüze oldu . Askeri siparişler aşırı kapasite sorununu çözdü. Ama geçen yüzyılın yetmişli yıllarından beri, Amerikan imalatı sürekli küçülme içinde bulunuyor. Ve sorunları aşırı kapasiteden değil aksine düşük üretkenlikten kaynaklanıyor. Detroit'te araba üretim hatları hareket kabiliyeti eksikliklerinden dolayı kapandı. Onların tank üretmek için yenilenip yeniden kullanıma açılacağı nasıl tahayyül edilebilir? A.B.D. Savunma Bakanı Robert Gates, 2008 yılında "Amerika Birleşik Devletleri ne nükleer mühümmatını modernize eden ne de yeni nükleer başlık üretme kapasitesi bulunan tek açıklanmış nükleer güçtür." dedi. A.B.D. yeni nükleer silah üretmek için gerekli tasarım ve teknik personelden yoksundur ve bu kendi başına sınai küçülmenin bir işaretidir. Gates "Sorun iç karartıcı olarak nitelendireceğim uzun dönemli teşhistir." diye ikrar etti.

İkinci olarak, son 20 yıl boyunca A.B.D. dengi bir karşıtla yüz yüze gelmedi. Hadi günümüzün askeri ilişkilerinde belirleyici etmenin artık kitle üretimi değil, hız, çeviklik, eşgüdüm ve isabetlilik olduğunu yineleyip pekiştirelim. Bu, karşıtlarının A.B.D. askeriyesine tehdit oluşturmaktaki acizliklerini büyük ölçüde açıklar. Çinli askeri yorumcu Song Yichang, yakın bir zamanda A.B.D.'nin F-22 hayalet uçağı hakkında konuşurken, A.B.D.'nin F-22'nin teknolojisini, esnekliğini ve aktif faz-sıralı radarını kullanarak istediğinde herhangi bir karşıtına bu tür bir saldırıya karşı savunmak ya da saldırıya karşılık vermek için herhangi bir yöntemin bulunmadığı bilgisıyla güvenli biçimde saldırabileceğine işaret etti.

A.B.D. askeriyesinin gücünün hız, çeviklik, eşgüdüm ve isabetlilik olduğunu not etmiş bulunuyoruz. Ama Çin'in artık kendi hayalet uçağı -J-20- var. Farz edelim ki Çin sınai gücünü görel olarak ucuz ama kaliteli J-20'lerinden 1000 ya da daha fazla üretmek için kullanıyor. 200 civarı A.B.D. F-22'si bu tehdide nasıl karşılık verebilir? Böyle bir gelişmeyle yüz yüze gelen Amerikan askeri kuvveti önceliğini hız, çeviklik, eşgüdüm ve isabetlilikten

Çin sınai gücünü askeri kuvvete çevirebilir mi?

böyle bir saldırıdan nasıl sakınabileceğini, sakınamıyorsa nasıl hayatını idame ettireceğini planlamaya kaydırmak durumunda kalır. Nihayetinde savaşta, hayatını idame ettirmek tam da düşmanı vurma yeteneği kadar önemlidir. Ama hayalet uçakların saldırılarına karşı etkin bir savunma kurmak AR-GE ve konuşlanma için devasa harcamaları gerektiriyor; ki bu harcamaların en baştan hayalet uçak teknolojisi geliştirmenin maliyetinden az olmadığı kesindir. Soru şu - A.B.D böyle kütleli projeler için üretim ve finans kapasitesine hala sahip mi?

Son olarak, Çin'in en uç teknolojileri araştırma ve geliştirmedeki gerçek durumunun ne olduğunu sormalıyız. Kesin hüküm vermek zor. Belki de Abraham Denmark, Çin'in yeteneklerinin görece olarak geri kalmış olduğu konusunda haklıdır. Diğer yandan, Çin'in yetenekleri olduğunun altında tahmin edilmiş olabilir. Örneğin, J-20'nin hızla geliştirilmesi kuşkusuz A.B.D.'yi şok etti. Çin böyle atılımlar yapmayı sürdürür mü? Bilim insanı Wang Xiaodong bu konuda iyimser. Araştırma ve geliştirmenin temelde beşeri ve mali sermayenin konuşlandırılmasına bağlı olduğuna işaret ediyor. A.B.D. ile karşılaştırıldığında, Çin'in her ikisinde de eksiği yok. Çin yeniliklerinin temposunu sürdürebilecek geniş miktarda nitelikli bilim insanı ve mühendislere sahip. Ve Çin hükümetinin komutası altında muazzam mali kaynaklar var - yurtiçi ve uluslararası açıkların ağır baskısı altındaki A.B.D.'den farklı olarak. Veriler böyleyken, J-20 çizgisinde daha başka atılımları ve Çin askeri teknolojisinde istikrarlı bir gelişmeyi beklememiz makuldür.

Kendisi askeri uzman olmasa da başka bir bilim insanı Hu Angang, Çin'in önümüzdeki on yılda bilimsel ve teknolojik sıçrayış yapmak için hazır olduğuna inanıyor. Hu haklıysa bunun Çin'in askeri kuvveti üzerine devasa etkisi olacaktır.

Şu an için, yapmamız gereken, Song Yichang ve Wang Xiaodong'un vargılarının gerçekliğe Abraham Denmark'inkilerden daha yakın çıkıp çıkmayacağını bekleyip görmektir.

Makaleyi Pekin'deki bir yazar ve yorumcu kaleme almıştır.

(Makalenin Çince'den İngilizceye John Sexton tarafından çevirisi "[Can China translate its industrial strength into](#)

Çin sınai gücünü askeri kuvvete çevirebilir mi?

[military might?](#)" başlığıyla [China.org.cn](#)'de yayınlanmıştır.)